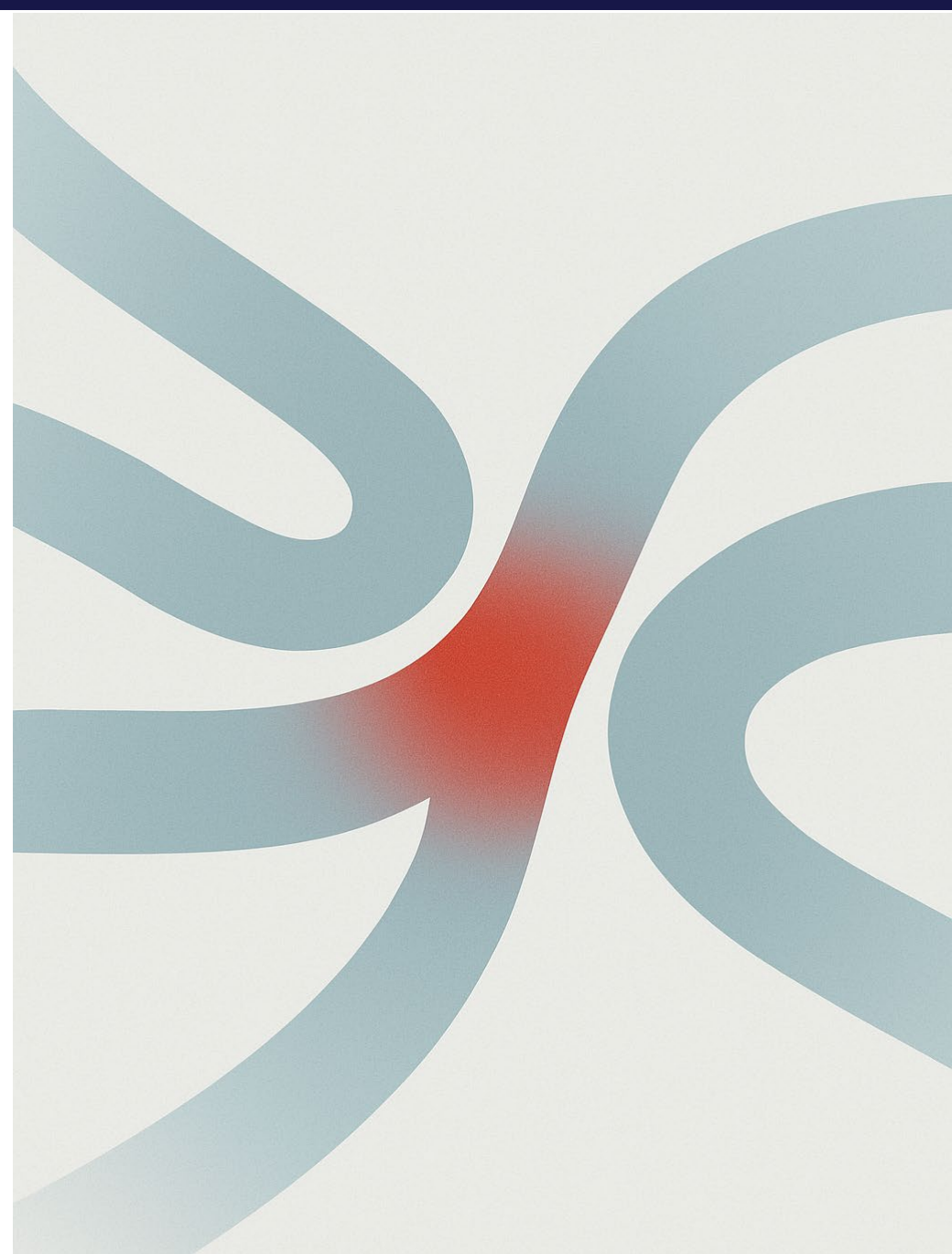

“Jeg har bare ikke lyst til, at det skal ske igen”
Adfærdskendringer efter
involvering i trafikulykker

Emma Heiberg, Mette Møller & Sonja Haustein

Danmarks Tekniske Universitet

Agenda

Del 1

Hvilke adfærdsændringer, hvis nogen, finder sted efter involvering i en mindre alvorlig trafikulykke?

Del 2

Hvorfor og hvordan finder adfærdsændringerne sted?

Del 3

Hvilke perspektiver trækker det ind i arbejdet med trafiksikkerhed?

Mindre trafikulykker sætter (også) spor

- Stort (berettiget) fokus på alvorlige trafikulykker
- Hvilken betydning har de mindre alvorlige trafikulykker for folks adfærd i trafikken?

**Mindre alvorlige ulykker fører ofte til adfærdsændringer
– og ændringerne er differentieret på baggrund af følelser af ansvar for ulykken.**

Billede genereret med Microsoft CoPilot

Interviewstudie

20 deltagere

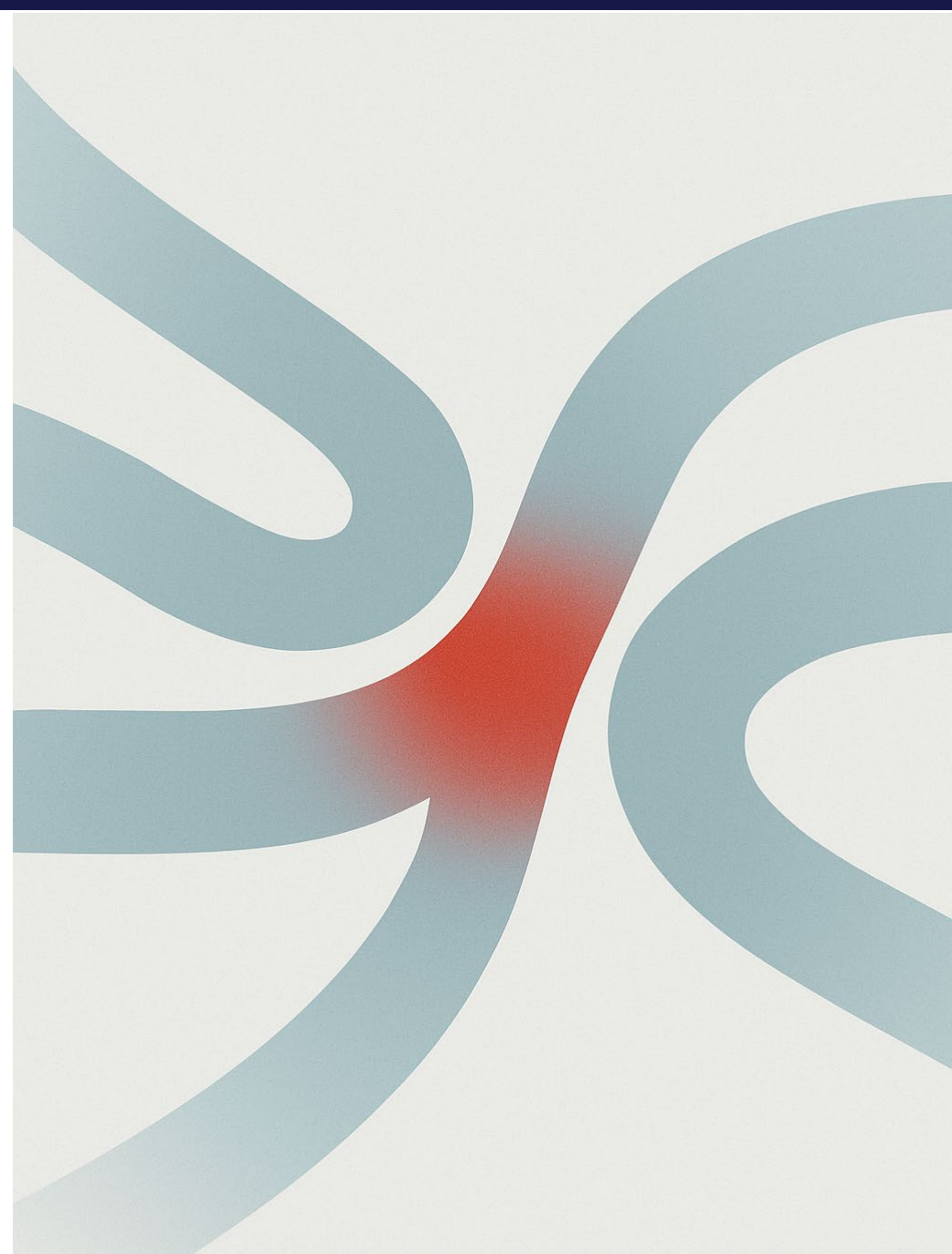
”I hvilken grad lider du stadig fysisk under konsekvenserne af din involvering i ulykken?”

”I hvilken grad lider du stadig psykisk under konsekvenserne af din involvering i ulykken?”

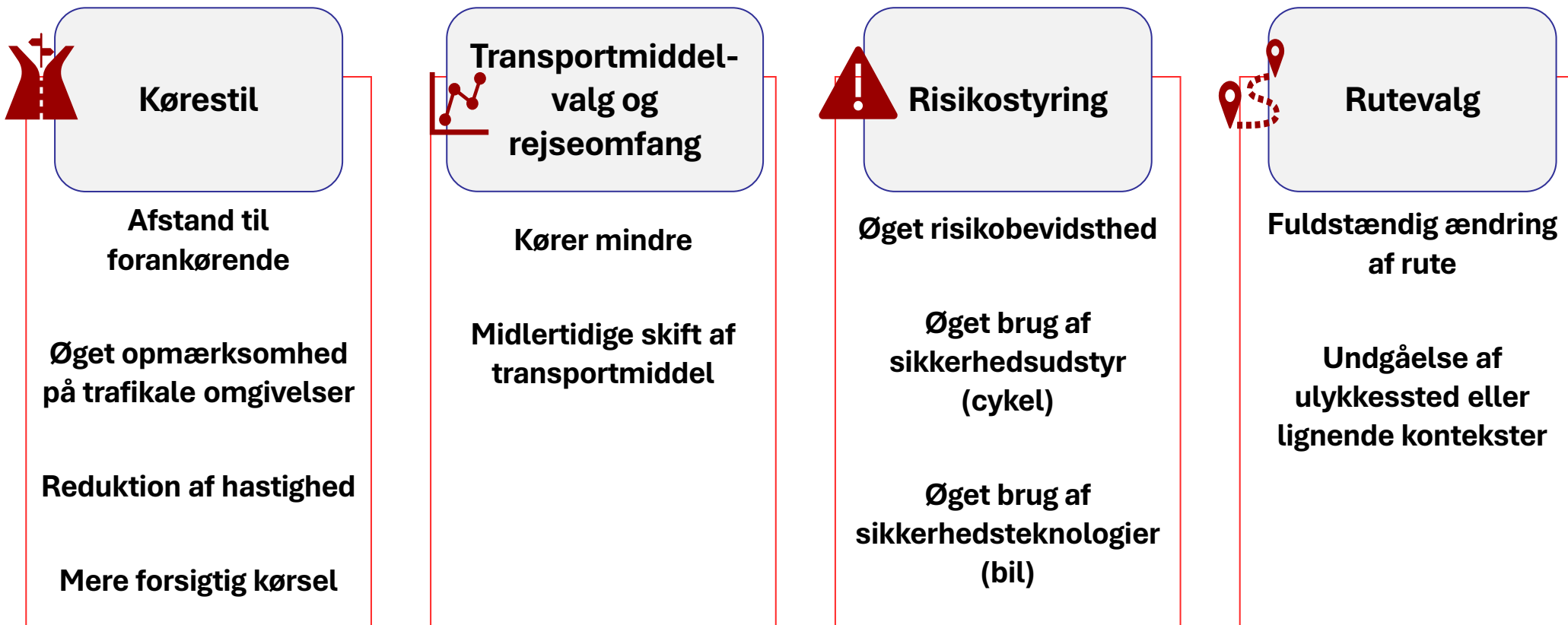
- **Lige kønsfordeling:** 10 kvinder og 10 mænd.
- **Bred aldersspredning, halvdelen mellem 35 og 50 år** (n = 10)
- Både **bilister** (n = 13) og **cyklister** (n = 7) involveret.
- Interviews gennemført **1-6 måneder efter ulykken.**

Del 1

Hvilke adfærdsændringer, hvis nogen, finder sted efter involvering i en mindre alvorlig trafikulykke?

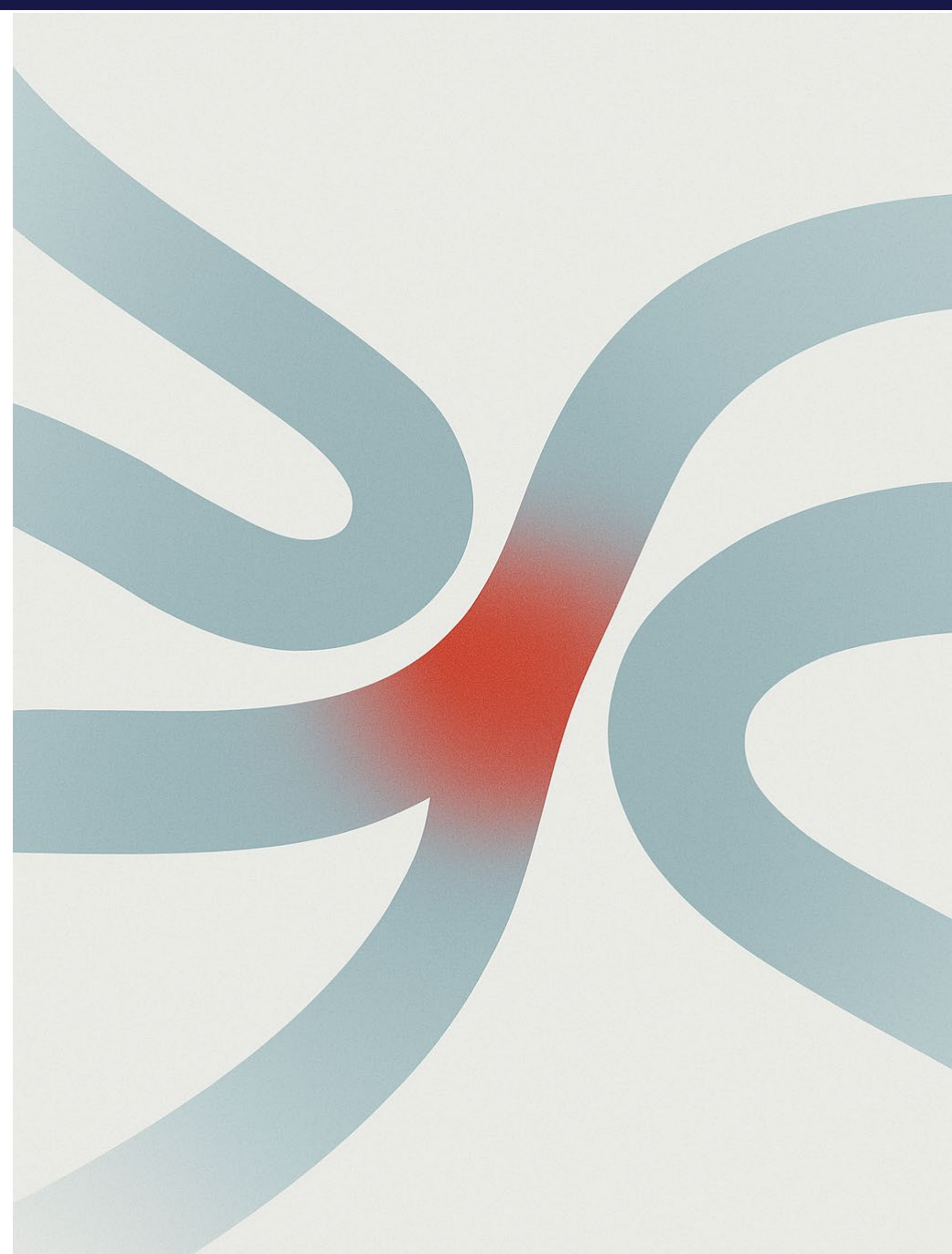

Hvilke adfærdsmændringer ser vi?

Del 2

Hvorfor og hvordan finder adfærdsændringerne sted?

Ansvarstilskrivelse og adfærd ændringer

De selvtilskrivende

”Jeg kunne måske have handlet
anderledes”

De ikke selvtilskrivende

”Jeg kunne ikke have handlet
anderledes”

Selvtilskrivelse af ansvar

”[...] jeg har jo ligesom kunnet tage nogle ting med mig, som jeg kunne ændre i min adfærd. [...].

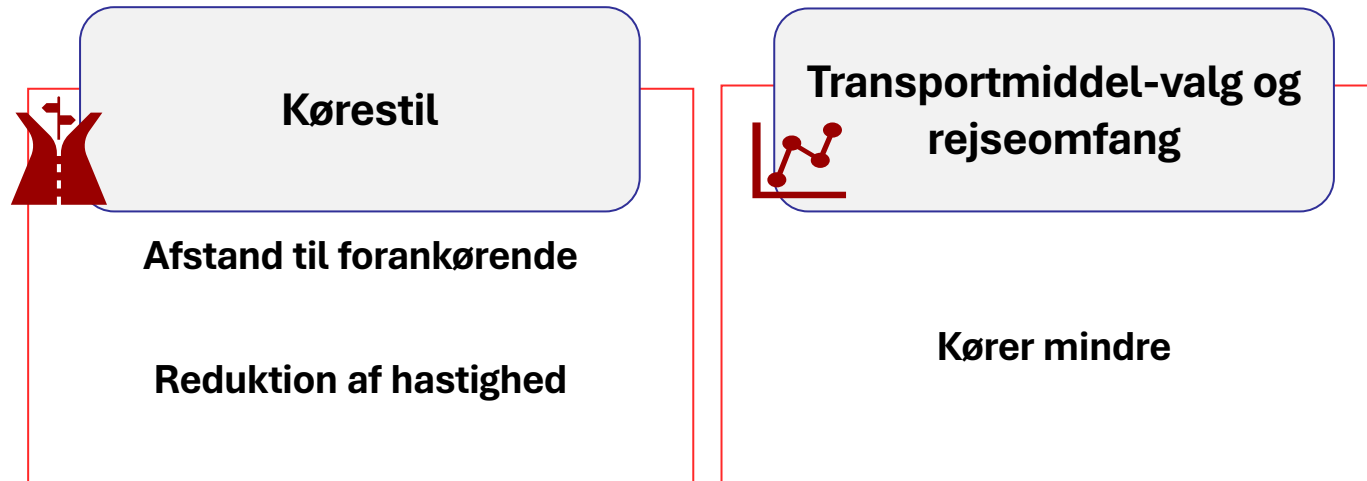
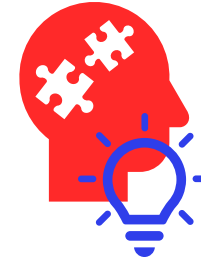
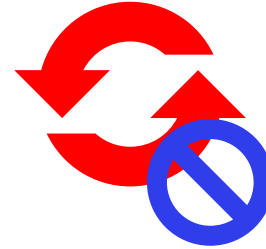
Fodgængeren skulle have holdt tilbage, men det betyder jo ikke, at folk gør det, og det er jo også en del af at være i trafikken. Og hvis jeg bare havde kørt det langsommere, så kunne jeg måske... Så nu kører jeg måske mere sådan noget hvis og hvis og hvis.”

Christina, cyklist

Billede genereret med ChatGPT

Den mentale proces hos de selvtilskrivende

Ikke selvtilskrivelse af ansvar

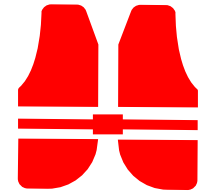
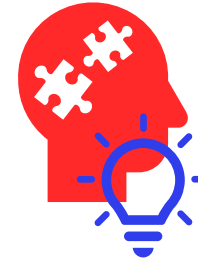
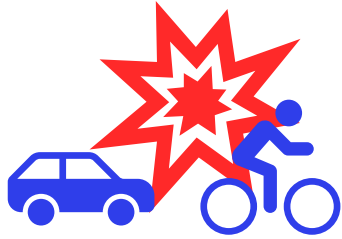
”Man føler, at man har været udsat for et tillidsbrud eller et eller andet. Noget, som du ikke selv har [kunnet] kontrollere, og så forsøger man bevidst og ubevidst at være lidt forudseende. For din egen sikkerhed kan du ikke stole 100 % på, at dine medtrafikanter reagerer hensigtsmæssigt. Altså fordi, det der uopmærksomhed i trafikken, det oplever man jo hver dag”

Robert, bilist

Billede genereret med ChatGPT

Den mentale proces hos de ikke selvtilskrivende

Kørestil

Øget opmærksomhed på trafikale omgivelser

Mere forsigtig kørsel

Rutevalg

Undgåelse af ulykkessted eller lignende kontekster

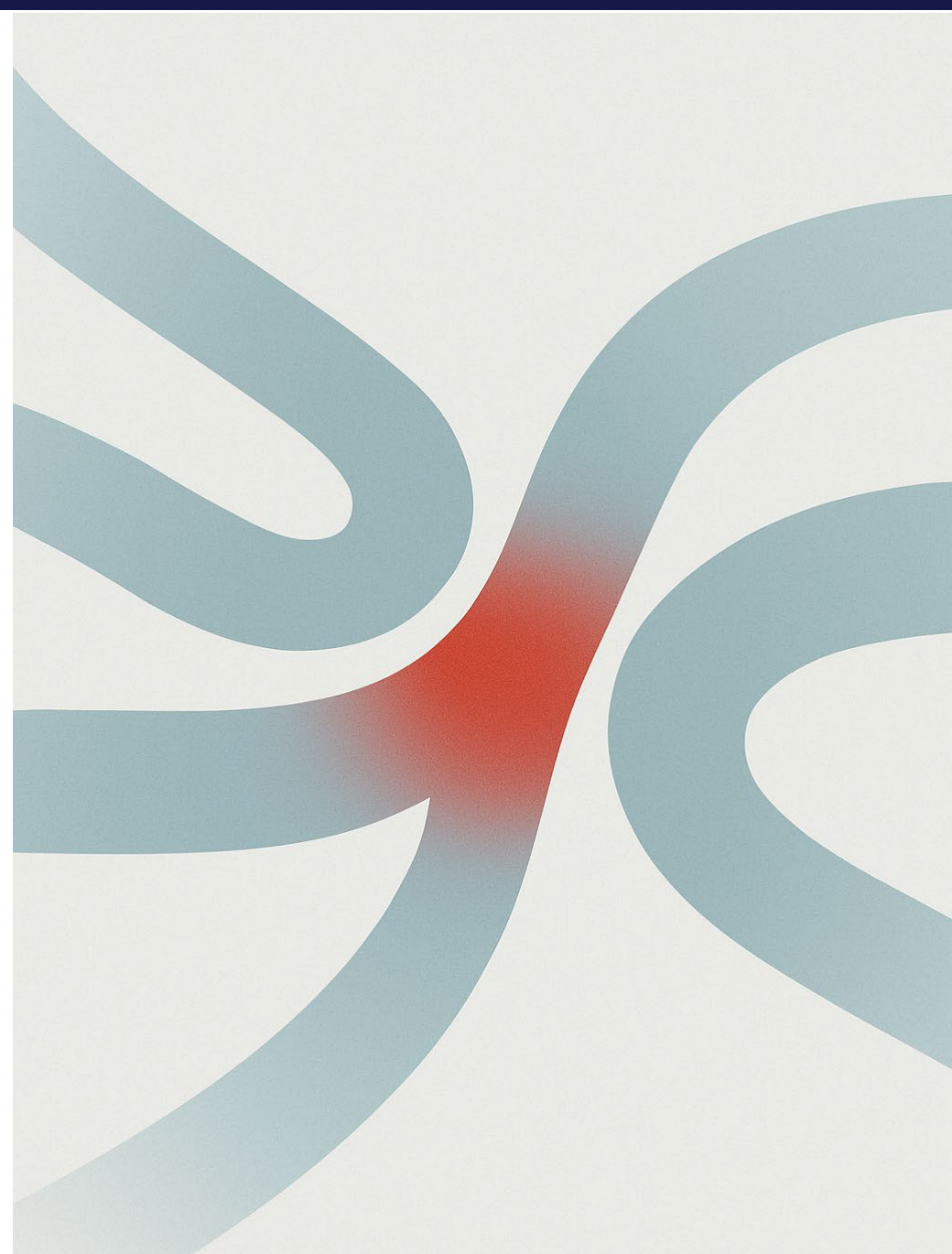
Opsamling

	Seltilskrevet ansvar	Ikke selvtilskrevet ansvar
Retrospektiv fortolkning af ulykken	"Jeg kunne have handlet anderledes"	"Jeg kunne ikke have gjort noget anderledes"
Primær motivation for ændringer	Forebyggelse	Selvbeskyttelse
Fokus for ændringer	Andre trafikanter	Egen sikkerhed
Anvendelse af ændringer	Generelt på tværs af trafikale situationer	Knyttet til bestemte situationer/steder

Del 3

Hvilke perspektiver trækker det ind i arbejdet med trafiksikkerhed?

Hvad siger det om trafikadfærd?

Trafik er (også) et socialt system

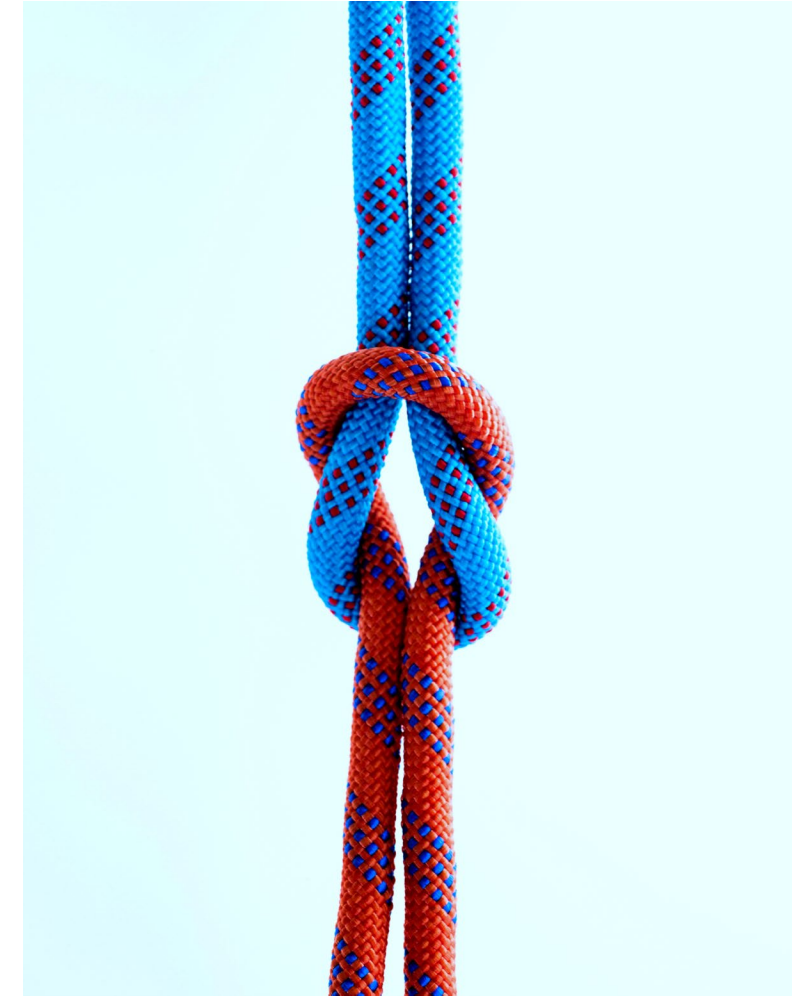
Kontinuerlige tilpasninger i forhold til hverandre

Nedbrud i kommunikation eller forudsigelser af handling fører til ulykker

Ansvarstilskrivelse er en social proces

Opmærksomhed og hensynsfuldhed i retning af andre trafikanter øges

Justeringer af adfærd med fokus på imødekommelse og tilpasning

Perspektiver for trafikssikkerhed

Trafikulykker som anledninger til læring og refleksion

- Mindre ulykker skaber refleksion over egen adfærd
- Refleksion kan føre til ændringer i trafikadfærd – særligt ved overvejelser om egen rolle og ansvar

Perspektiver

- Fokus på understøttelse af refleksion som supplement til formidling af risici
- Fokus på ansvar og egen rolle kan være relevant – uden at placere skyld
- Hensynsfuld adfærd kan muligvis styrkes ved at aktivere refleksion over samspillet mellem trafikanter

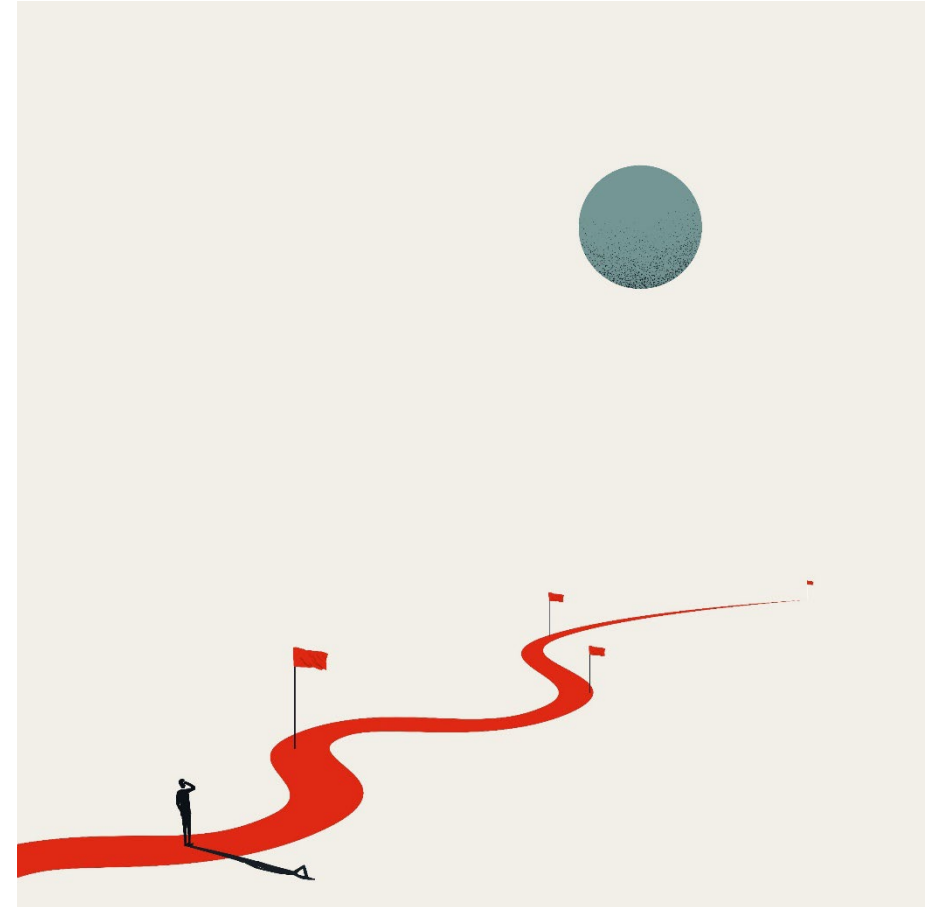

Konklusion

Involvering i mindre trafikulykker fører til ændringer i trafikadfærd blandt de interviewede

Ansvarstilskrivelse og følelser af kontrol er afgørende for, hvordan de ændringer ser ud

Ansvarsfølelse og refleksion er vigtige mekanismer bag hensynsfuld trafikadfærd

Tak for ordet!

Emma Heiberg

Ræk gerne ud på

LinkedIn: [Emma Heiberg | LinkedIn](#)

Mail: emmhe@dtu.dk

Mette Møller

Sonja Haustein